

ВІДГУК
на освітньо-професійну програму
«Підприємництво та торгівля» підготовки бакалаврів за
спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
у Західноукраїнському національному університеті

Підготовка висококваліфікованих фахівців у сфері підприємництва та торгівлі є нагальною потребою сучасної економіки України. Ці галузі відіграють ключову роль у забезпеченні економічного зростання, створенні робочих місць, підвищенні конкурентоспроможності національного виробництва. Саме тому освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» у Західноукраїнському національному університеті є актуальною. Основою розробки поданої на рецензування освітньо-професійної програми слугує Стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (наказ МОН України від 13 листопада 2018 р., № 1243).

ОПП має чітко визначені мету, предметну галузь, прикладну орієнтацію, основний фокус та особливості. В програмі зазначено умови та можливості для працевлаштування і подальшого навчання, вказано умови викладання, навчання і оцінювання студентів. Логічна структура ОПП передбачає послідовне формування загальних та фахових компетентностей здобувачів протягом усього циклу навчання.

Структура програми логічно поєднує обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни, що забезпечує формування у здобувачів необхідних фахових компетентностей. Обов'язкові компоненти охоплюють фундаментальні та профільні дисципліни для підготовки бакалаврів підприємництва та торгівлі: «Підприємництво», «Бухгалтерський облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка та організація торгівлі», «Логістика», «Бізнес-планування» тощо. Значна увага приділяється практичній підготовці через виробничу практику, курсову роботу, практичні складові освітніх компонент. Вибіркові дисципліни дають можливість для поглибленого вивчення актуальних питань підприємництва і торгівлі, формування soft-skills.

Виконання освітньо-професійної програми враховує актуальні потреби і запити ринку праці, глобальні тенденції і процеси в суспільному і громадському секторі. Відповідно до цього, в перелік освітніх компонент вдало інтегровано дисципліни, які забезпечують унікальність програми. В

даному аспекті в програму вдало додано спеціальні компетентності і програмні результати навчання, орієнтовані саме на екологізацію.

На нашу думку, важливо інтегрувати концепцію екологізації в структуру навчальних курсів, відобразити це у фокусі та особливостях ОП, що підсилить унікальність освітньо-професійної програми.

Загалом, рецензована освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є актуальною, відповідає вимогам до освітніх програм такого рівня, забезпечує можливості і умови формування необхідних компетентностей та програмних результатів в процесі підготовки бакалаврів спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» та рекомендується до реалізації в навчальному процесі Західноукраїнського національного університету.

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва і торгівлі
Національного університету «Одеська політехніка»

Світлана ПУЧКОВА

Особистий підпис
засвідчує
Ст. інспектор ВК

Пучкова С.І.

Світлана Пучкова

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму
«Підприємництво та торгівля»
підготовки бакалаврів за спеціальністю
076 «Підприємництво та торгівля»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
у Західноукраїнському національному університеті

Зважаючи на відсутність чинного освітнього стандарту, при розробці освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» (кваліфікація бакалавр з підприємництва та торгівлі) було враховано рекомендації науково-методичної комісії з підприємництва та торгівлі Міністерства освіти і науки України, досвід провідних закладів вищої освіти у підготовці фахівців за відповідною спеціальністю та напрацювання випускової кафедри.

Розвиток підприємництва і сфери торгівлі належить до пріоритетних завдань державної економічної політики. Він визначає рівень конкуренції, економічної активності суспільства, формує засади для інноваційного розвитку та підвищення конкурентоспроможності. Виконання зазначених функцій залежить від ресурсного, зокрема кадрового забезпечення. В умовах безпекових ризиків, спричинених повномасштабним вторгненням росії на територію України, суттєво зростає актуальність таких рис підприємців, як гнучкість, адаптивність, здатність до нестандартних рішень та інноваційності. Це посилює актуальність підготовки бакалаврів з підприємництва і торгівлі.

Структура ОПП є логічною та збалансованою, вона відображає мету освітньої діяльності, предметну галузь, спеціальність, її прикладну орієнтацію, фокус та особливості. Програма містить обов'язкові навчальні дисципліни, що формують фундаментальні знання з економіки, менеджменту, маркетингу, фінансів, бухгалтерського обліку і оподаткування, права, а також вузькопрофільні дисципліни, що забезпечують професійну підготовку. Вивчення курсів «Підприємництво», «Інноваційна діяльність в бізнесі», «Бізнес-планування», «Економіка та організація торгівлі», «Товарознавство», «Логістика» та інших ключових дисциплін дає змогу сформувати у здобувачів комплексне розуміння процесів створення, організації та ведення підприємницької і торговельної діяльності в сучасних умовах.

Структурно-логічна схема ОПП відображає раціональну послідовність вивчення дисциплін, враховуючи їх логічний взаємозв'язок та передумовність засвоєння матеріалу. Це дозволяє здобувачам систематизувати знання та формувати необхідні компетентності на кожному етапі навчання, дотримуючись поступового посилення освітніх компетентностей.

Загалом, освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» відповідає сучасним вимогам бізнес-середовища і дозволяє забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців за спеціальністю «Підприємництво та торгівля» у Західноукраїнському національному університеті.

доктор економічних наук, професор,
проректор з наукової
та інноваційної діяльності,
Київський національний
університет технологій та дизайну

Людмила ГАНУЩАК-ЄФІМЕНКО

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму
«Підприємництво та торгівля»
підготовки бакалаврів за спеціальністю
076 «Підприємництво та торгівля»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
у Західноукраїнському національному університеті

Підготовка бакалаврів з підприємництва та торгівлі є надзвичайно актуальною в сучасних умовах розвитку економіки України. Ця спеціальність відіграє ключову роль у забезпеченні стабільного функціонування та подальшого зростання підприємницького сектору, що є рушійною силою економічного прогресу держави. Підприємництво є основою формування конкурентного середовища, стимулювання інноваційної активності та створення нових робочих місць. Саме підприємці здатні генерувати та реалізовувати ефективні бізнес-ідеї, впроваджувати новітні технології та продукти, сприяючи модернізації економіки та підвищенню її конкурентоспроможності. Торгівля, в свою чергу, виступає важливим сектором економіки, що забезпечує зв'язок між виробниками та споживачами, забезпечуючи безперервність руху товарів і послуг. Ефективна організація торгівлі має вирішальне значення для задоволення потреб населення, підтримання економічної стабільності та стимулювання економічного зростання.

Крім того, підприємницька діяльність та торгівля є невід'ємними складовими процесу інтеграції України до Європейського Союзу та світового економічного простору. Наявність висококваліфікованих фахівців у цих сферах сприятиме адаптації вітчизняного бізнесу до професійної діяльності і роботі з міжнародними стандартами, забезпечуватиме його конкурентоспроможність та стійкість на глобальних ринках.

Рецензована освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» (кваліфікація бакалавр з підприємництва та торгівлі) розроблена на основі рекомендацій науково-методичної комісії з підприємництва та торгівлі Міністерства освіти і науки України, досвіду провідних закладів вищої освіти, що ведуть підготовку за цією спеціальністю, а також досвід і напрацювання випускової кафедри. Це є обґрунтованим, зважаючи на відсутність чинного освітнього стандарту за цією спеціальністю.

Освітньо-професійна програма відображає прикладну орієнтацію, має визначений основний фокус і особливості, вказує на придатність випускників програми до працевлаштування та подальшого навчання, характеризує форми і методи викладання та оцінювання, а також усі види ресурсного забезпечення програми, умови та можливості подальшого навчання та академічної мобільності студентів і випускників.

Сформульовані в освітньо-професійній програмі програмні компетентності та результати навчання забезпечуються комплексом обов'язкових і вибіркових дисциплін. Блок обов'язкових дисциплін включає фундаментальні курси, які закладають базові знання та навички, необхідні для досягнення основної мети програми. Зокрема, серед них - «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Господарське право», «Підприємництво», «Бухгалтерський облік і оподаткування», «Фінанси», «Менеджмент», «Маркетинг» та інші профільні дисципліни циклу професійної підготовки.

Вагоме значення для формування практично-орієнтованих компетентностей майбутніх бакалаврів мають також дисципліни «Економіка та організація торгівлі», «Екопідприємництво», «Технологія розробки Start-up», «Системи управління якістю», «Бізнес-планування», «Логістика». Включення цих курсів до обов'язкового блоку є логічним кроком для забезпечення належної підготовки кваліфікованих фахівців у сфері підприємництва та торгівлі. Додатково, для поглиблення та розширення знань, студенти мають можливість обрати низку вибіркових дисциплін з переліку, що налічує понад 30 курсів і охоплює різноманітну проблематику, актуальну для майбутньої професійної діяльності.

Така структура ОПП відповідає визначеному стандартом співвідношення кредитів ECTS між обов'язковими і вибірковими дисциплінами, а її структурно-логічна схема відображає взаємозв'язки освітніх компонент та послідовність освітньої траєкторії здобувача освіти за першим «бакалаврським» рівнем.

Загалом, освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» відповідає вимогам, дозволяє сформувати визначені компетенції випускників програми та їх професійні навички за згаданою спеціальністю.

Рецензент

FLORANCE SP. Z O.O. SP. K.
Poznań, ul. Orłowska 2
63-460 Nowe Skalmierzyce
NIP 6762499567 Regon 363489482

Директор Florance sp zoo spk.
Віталій Кісіль

RECENZJA
programu studiów
«Przedsiębiorczość i handel»
dla studentów studiów licencjackich
na kierunku
076 «Przedsiębiorczość i handel»
w dziedzinie nauk 07 «Zarządzanie i administracja»
na Zachodnioukraińskim Uniwersytecie Narodowym

Wykształcenie licencjatów z przedsiębiorczości i handlu jest niezwykle aktualne we współczesnych warunkach rozwoju gospodarki Ukrainy. Ten kierunek odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu stabilnego funkcjonowania i dalszego wzrostu sektora przedsiębiorczości, który jest siłą napędową postępu gospodarki Państwowej. Przedsiębiorczość stanowi podstawę tworzenia środowiska konkurencyjnego, stymulowania aktywności innowacyjnej i tworzenia nowych miejsc pracy. To właśnie przedsiębiorcy są w stanie generować i realizować efektywne pomysły biznesowe, wdrażać nowe technologie i produkty, przyczyniając się do modernizacji gospodarki i zwiększania jej konkurencyjności. Z kolei handel jest ważnym sektorem gospodarki, który zapewnia połączenie między producentami a konsumentami, gwarantując ciągłość przepływu towarów i usług. Skuteczna organizacja handlu ma kluczowe znaczenie dla zaspokajania potrzeb ludzi, utrzymania stabilności gospodarczej i stymulowania jej wzrostu.

Ponadto działalność gospodarcza i handel są nieodłącznymi składnikami procesu integracji Ukrainy z Unią Europejską i światową przestrzenią gospodarczą. Posiadanie wysoko wykwalifikowanych specjalistów w tych dziedzinach będzie sprzyjać dostosowaniu wewnętrznego biznesu do międzynarodowych standardów, zapewniając jego konkurencyjność i wydajność na globalnych rynkach.

Recenzowany program studiów licencjackich na kierunku 076 «Przedsiębiorczość i handel» w dziedzinie nauk 07 «Zarządzanie i administracja» (tytuł licencjata z przedsiębiorczości i handlu) został opracowany w oparciu o zalecenia komisji naukowo-metodycznej ds. przedsiębiorczości i handlu Ministerstwa Edukacji i Nauki Ukrainy, doświadczenia wiodących uczelni wyższych prowadzących kształcenie na tym kierunku, a także doświadczenia i osiągnięcia macierzystej katedry. Jest to uzasadnione ze względu na brak obowiązujących standardów edukacyjnych dla tej specjalności.

Program studiów jest dostosowany do wysokich wymagań stawianych przez rynek pracy. Sformułowane w programie studiów założenia edukacyjne są realizowane za pomocą bloków podzielonych na przedmioty obowiązkowe i fakultatywne.

Blok przedmiotów obowiązkowych obejmuje kursy i umiejętności podstawowe, niezbędne do osiągnięcia głównego celu programu.

Blok zajęć fakultatywnych daje możliwość pogłębienia i utrwalenia wiedzy.

Przyjęte formy i metody nauczania oraz oceniania, mają za zadanie zachęcić studentów do podejmowania aktywności naukowej i rozwijania nabytych

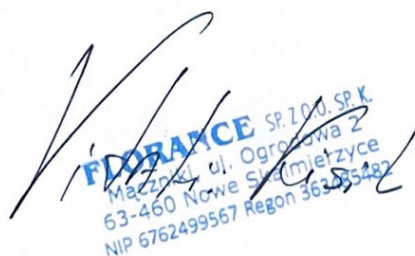
umiejętności i zainteresowań. Praktyczne podejście do poszczególnych zagadnień, pozwala na osiągnięcie oczekiwanych celów edukacyjnych. Absolwenci uzyskują praktyczną wiedzę z zakresu ekonomii, florystyki oraz mogą kontynuować naukę na wyższym poziomie. Uzyskane kompetencje pozwalają na swobodne poruszanie się na rynku pracy. Są to między innymi: «Mikroekonomia», «Makroekonomia», «Prawo gospodarcze», «Przedsiębiorczość», «Rachunkowość i opodatkowanie», «Finanse», «Zarządzanie», «Marketing» oraz inne profilowe przedmioty z cyklu przygotowania zawodowego.

Istotne znaczenie dla kształtowania praktycznych kompetencji przyszłych licencjatów mają również przedmioty «Ekonomika i organizacja handlu», «Ekoprzemysł», «Technologia rozwoju Start-upów», «Systemy zarządzania jakością», «Planowanie biznesowe», «Logistyka». Włączenie tych kursów do bloku obowiązkowego jest logicznym krokiem w celu zapewnienia właściwego przygotowania wykwalifikowanych specjalistów w dziedzinie przedsiębiorczości i handlu. Dodatkowo, w celu pogłębienia i rozszerzenia wiedzy, studenci mają możliwość wybrania szeregu przedmiotów fakultatywnych z listy, która obejmuje ponad 30 kursów i porusza różnorodną problematykę, istotną dla przyszłej działalności zawodowej.

Taka struktura programu studiów odpowiada ustalonemu przez standard stosunkowi punktów ECTS pomiędzy przedmiotami obowiązkowymi a fakultatywnymi, a jej schemat strukturalno-logiczny odzwierciedla powiązania między komponentami edukacyjnymi oraz kolejność ścieżki edukacyjnej studenta na pierwszym «licencjackim» poziomie.

Ogólnie rzecz biorąc, program studiów licencjackich «Przedsiębiorczość i handel» na kierunku 076 «Przedsiębiorczość i handel» odpowiada wymogom, umożliwia kształtowanie określonych kompetencji absolwentów tego programu oraz ich umiejętności zawodowych w zakresie wspomnianej specjalności.

Recenzent

FLORANCE SP. Z O.O. SP. K.
Mazowiec, ul. Ogródowa 2
63-460 Nowe Siedmielżyce
NIP 6762499567 Regon 363055482

Dyrektor Florance sp zoo spk.
Vitalii Kisil

ВІДГУК
на освітньо-професійну програму «Підприємництво та торгівля»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальністю
076 Підприємництво та торгівля
галузі знань 07 Управління та адміністрування,
кваліфікація «бакалавр з підприємництва та торгівлі»
у Західноукраїнському національному університеті

Освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля» підготовлена на основі Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (наказ МОН України від 13 листопада 2018 р., № 1243). В розробці ОПП взяла участь робоча група у складі досвідчених висококваліфікованих науково-педагогічних працівників, здобувачів освітньо-професійної програми, підприємців практиків, представників сектору торгівлі. Це є підставою стверджувати про врахування інтересів різних груп стейкхолдерів і дотримання принципу комплексності, що є однією із засадничих вимог формування освітніх компетентностей і очікуваних результатів навчання.

Структура програми включає чітко визначені мету, предметну галузь, прикладну орієнтацію, основний фокус та особливості, форми й методи викладання та оцінювання, кадрове, матеріально-технічне, інформаційне й навчально-методичне забезпечення, а також умови для подальшого навчання, академічної мобільності студентів і випускників. Програма також окреслює перспективи працевлаштування випускників, що свідчить про її практичну спрямованість.

Наповнення освітніх компонентів відповідають запланованим програмним компетентностям і результатам навчання. Обов'язкові дисципліни загальної та професійної підготовки дозволяють реалізувати поставлену мету програми. Співвідношення обов'язкових і вибіркових дисциплін відповідає нормативним вимогам.

Висновок: освітньо-професійна програма для першого (бакалаврського) рівня підготовки фахівців зі спеціальності «Підприємництво та торгівля» сформована з дотриманням вимог вищої школи. Вона враховує потреби ринку праці та академічного середовища, сприяє професійному розвитку здобувачів освіти, формує передумови для їхньої затребуваності та самореалізації.

**Директор Консалтингової компанії
«Універсальний бізнес ресурс»**

Наталія ОВСЕЙКО